

รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย Vocational Education Management Model Based on Occupational Standards at Nongkhai Technical College

ARTICLE INFO

Article history

Received: November 27, 2025

Revised: December 25, 2025

Accepted: December 30, 2025

เดชวิชัย พิมพโคตร^{1,*}

Dechvichai Pimkhot^{1,*}

ABSTRACT

This research employed a research and development (R&D) approach with the objectives to: (1) investigate the problems and management approaches of vocational education based on occupational standards at Nongkhai Technical College; (2) develop a vocational education management model and an implementation manual based on occupational standards; (3) examine the results of implementing the model; and (4) evaluate the model. The research was conducted in four phases: Phase 1 focused on studying problems and management approaches; Phase 2 involved developing the model and its implementation manual; Phase 3 examined the results of implementing the model through four major projects; and Phase 4 focused on evaluating the model. The data sources comprised relevant documents and textbooks, administrators and teachers of Nongkhai Technical College, key informants, experts, representatives from enterprises, and stakeholders. The research instruments included a document synthesis form, a problem-condition questionnaire, interview protocols and interview record forms, focus group discussion guidelines and focus group record forms, evaluation forms for appropriateness, feasibility, and utility, and project implementation report forms. Data were analyzed using descriptive statistics and content analysis.

The findings revealed that: (1) the overall problems of vocational education management based on occupational standards at Nongkhai Technical College were rated at the highest level. The management approach consisted of seven components, while the developed model comprised six components; (2) the vocational education management model based on occupational standards consisted of principles, goals, objectives, operational processes, measurement and evaluation, and conditions for success; (3) the results showed that 125 out of 135 third-year students (92.60%) passed the occupational standards assessment, exceeded the 80% criterion; and (4) the evaluation of the model in terms of appropriateness, feasibility, and utility by experts and stakeholders was at the highest level.

Keywords: Model, Vocational Education Management, Vocational Standards

¹ ผู้อำนวยการ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย ประเทศไทย

Director, Nong Khai Technical College, Thailand.

*Corresponding author; e-Mail address: dechvichai1@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพของวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย 2) พัฒนารูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบ และ 4) ประเมินรูปแบบ โดยดำเนินการวิจัยเป็น 4 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการ ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ ระยะที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบผ่านโครงการหลัก 4 โครงการ และระยะที่ 4 ประเมินรูปแบบ แหล่งข้อมูลในการวิจัยประกอบด้วย เอกสารและตำราที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหาร และครู ของวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนสถานประกอบการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสังเกตแบบไม่มีโครงสร้าง แบบสอบถามสภาพปัญหา ประเด็นการสัมภาษณ์และแบบบันทึกการสัมภาษณ์ ประเด็นการสนทนากลุ่มและแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ และแบบรายงานผลการดำเนินโครงการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหาการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพของวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แนวทางการบริหารจัดการประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ และรูปแบบที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 2) รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพประกอบด้วย หลักการ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ กระบวนการดำเนินงาน การวัดและประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ 3) ผลการทดลองใช้รูปแบบพบว่า นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 จำนวน 135 คน ผ่านการรับรองมาตรฐานอาชีพ 125 คน คิดเป็นร้อยละ 92.60 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 80 และ 4) ผลการประเมินรูปแบบด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบ, การบริหารจัดการอาชีวศึกษา, มาตรฐานอาชีพ

บทนำ

เป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติได้กำหนดให้ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 3 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งมุ่งเน้นการยกระดับทักษะและสมรรถนะของประชากรในช่วงวัยเรียนและวัยแรงงานให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) แนวคิดดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาระบบการศึกษา โดยเฉพาะการอาชีวศึกษา จำเป็นต้องมุ่งเน้นผลลัพธ์ด้านสมรรถนะที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในสถานประกอบการ และเป็นฐานสำคัญของการพัฒนามาตรฐานอาชีพและการรับรองสมรรถนะบุคคล เพื่อสร้างกำลังคนที่มีทักษะสูงและมีศักยภาพในการแข่งขันในบริบทของศตวรรษที่ 21 อย่างยั่งยืน

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ให้คนไทยได้รับการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ และสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดช่วงชีวิต โดยยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนาากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม มีบทบาทสำคัญในการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างระบบการศึกษากับการจ้างงานในภาคเศรษฐกิจจริง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยกลไกเชิงระบบ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะที่สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกปฏิบัติและประสบการณ์จริง และการดำเนินการเทียบโอนคุณวุฒิหรือการรับรองสมรรถนะตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ซึ่งล้วนเป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับคุณภาพกำลังแรงงานไทยให้สามารถแข่งขันได้ทั้งในระดับประเทศและระดับสากล

มาตรฐานอาชีพจึงถือเป็นกรอบแนวทางเชิงระบบที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดระดับความสามารถหรือสมรรถนะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในลักษณะงานและระดับความซับซ้อนที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ มาตรฐานดังกล่าวอาจอยู่ในรูปของมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ มาตรฐานฝีมือแรงงาน หรือมาตรฐานอาชีพในระดับสากล (สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน), 2564)

ในบริบทของการจัดการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในฐานะหน่วยงานหลัก ได้กำหนดทิศทางการจัดการอาชีวศึกษาในแผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560-2579 โดยมุ่งหมายให้ผู้สำเร็จการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพเป็นกำลังคนที่มีคุณธรรม คุณภาพ และมีสมรรถนะสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2560)

แนวทางการพัฒนาหลักเพื่อผลิตกำลังคนสายอาชีพที่มีทักษะสูงตามแผนพัฒนาการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 3 ประการสำคัญ ได้แก่ การพัฒนามาตรฐานหลักสูตรวิชาชีพตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติและมาตรฐานอาชีพ การขับเคลื่อนการนำหลักสูตรวิชาชีพไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมในสถานศึกษา และการดำเนินการเทียบเคียงมาตรฐานอาชีพร่วมกับกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียนและนานาชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2560) แม้ว่านโยบายระดับชาติจะกำหนดทิศทางดังกล่าวไว้อย่างชัดเจน แต่การนำไปสู่การปฏิบัติในระดับสถานศึกษายังคงเผชิญกับข้อจำกัดด้านการบริหารจัดการ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และการจัดสรรทรัพยากรให้สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพอย่างแท้จริง

วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย ซึ่งเป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีภารกิจในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอาชีวศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และระดับเทคโนโลยีบัณฑิต โดยมีเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนตามกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 และส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้ารับการประเมินและการรับรองมาตรฐานอาชีพอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ของวิทยาลัยเทคนิคหนองคายสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญ อาทิ การขาดความเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบระหว่างแผนพัฒนาการศึกษาและหลักสูตรของสถานศึกษากับมาตรฐานอาชีพ การขาดความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานอาชีพของครูและบุคลากร ข้อจำกัดด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการเรียนรู้ ตลอดจนผลการประเมินมาตรฐานอาชีพของผู้เรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเพียงร้อยละ 24.74 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมาก (งานวัดและประเมินผลวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย, 2565)

จากบริบทเชิงนโยบายและสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาจึงตระหนักถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพของวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการและคุณภาพการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ การพัฒนารูปแบบดังกล่าวมุ่งเน้นการสร้างระบบการทำงานที่เชื่อมโยงนโยบาย หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ และการประเมินสมรรถนะผู้เรียนอย่างเป็นองค์รวม อันจะส่งผลให้ผู้สำเร็จการศึกษามีสมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน เพิ่มโอกาสในการมีงานทำ และสร้างความก้าวหน้าในเส้นทางวิชาชีพอย่างยั่งยืนในระยะยาว

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย
2. เพื่อพัฒนารูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย
4. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย ได้ดำเนินการวิจัยเป็น 4 ระยะ ตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา ซึ่งแต่ละระยะมีการดำเนินการ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย การดำเนินงานเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ และองค์ประกอบของรูปแบบ โดยการสังเคราะห์เอกสาร (Document Synthesis) รายละเอียดดังนี้

แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสารตำราเกี่ยวกับการบริหารจัดการองค์การ จำนวน 10 เล่ม เอกสารตำราเกี่ยวกับการบริหารจัดการอาชีวศึกษา จำนวน 13 เล่ม เอกสารตำราเกี่ยวกับมาตรฐานอาชีพ จำนวน 4 เล่ม และเอกสารตำราเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ จำนวน 10 เล่ม รวมทั้งสิ้น 37 เล่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับองค์ประกอบ และตัวชี้วัดของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ และองค์ประกอบของรูปแบบ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการอ่านและบันทึกสรุปจากเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งเผยแพร่เป็นเอกสาร ตำราเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ และการพัฒนารูปแบบ

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดหมวดหมู่เนื้อหาตามองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย โดยการสำรวจ รายละเอียดดังนี้

แหล่งข้อมูล ได้แก่ ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ครูผู้สอน ปีการศึกษา 2566 จำนวน 127 คน รวมจำนวน 131 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ครูผู้สอนของวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย ปีการศึกษา 2566 จำนวน 94 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 97 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (ไพศาล วรคำ, 2564) ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามสภาพปัญหาการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย จำนวน 48 ข้อ โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่าง 0.80-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.31-0.80 ค่าความเที่ยงรายองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.78-0.85 และความเที่ยงทั้งฉบับ เท่ากับ 0.96

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขอความความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ผ่านระบบ Google Form

2. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 97 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100.00

วิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำการลงรหัสข้อมูลจากแบบสอบถาม และบันทึกข้อมูลในโปรแกรมคอมพิวเตอร์

2. วิเคราะห์ความถี่และร้อยละของสภาพปัญหาผู้ตอบแบบสอบถาม หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของสภาพปัญหาการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ รายละเอียดดังนี้

แหล่งข้อมูล เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้แก่ ผู้บริหารระดับนโยบาย จำนวน 2 คน ผู้บริหารระดับอุดมศึกษาที่มีประสบการณ์ด้านมาตรฐานอาชีพ จำนวน 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 2 คน ครูผู้สอนที่มีวิทยฐานะเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ด้านมาตรฐานอาชีพ จำนวน 2 คน และผู้แทนหน่วยงานด้านการรับรองมาตรฐานอาชีพ จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 11 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ประเด็นการสัมภาษณ์และแบบบันทึกการสัมภาษณ์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย เพื่อให้ได้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยส่งหนังสือถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ พร้อมนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ที่จะให้เข้าสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยส่งแบบสัมภาษณ์ล่วงหน้าก่อนสัมภาษณ์ทราบแนวคำถามและเตรียมการตอบ

2. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ตามวัน เวลา สถานที่ที่นัดหมาย โดยผู้วิจัยแนะนำตัวเองชี้แจงวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์และขออนุญาตบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์ใช้แนวคำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในแบบสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย ที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปผลการสัมภาษณ์เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย การดำเนินงานเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ยกร่างรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย

แหล่งข้อมูล กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารระดับนโยบาย จำนวน 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 4 คน อาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับมาตรฐานอาชีพ จำนวน 2 คน หัวหน้าสาขาวิชาและศึกษานิเทศก์ จำนวน 5 คน ผู้แทนเครือข่ายความร่วมมือ จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ประเด็นสนทนากลุ่มและแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม รวบรวมรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการสนทนากลุ่มร่วมกันยกร่างรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) มาจำแนก จัดกลุ่มและสร้างข้อสรุปที่จะนำไปใช้ในการปรับปรุงรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย

ขั้นตอนที่ 2 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ และความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย

แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา จบการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป วิทยาลัยนานาชาติ มีประสบการณ์เป็นผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อย่างน้อย 5 ปี จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 2 อาจารย์มหาวิทยาลัย จบการศึกษาระดับปริญญาเอก มีประสบการณ์อย่างน้อย 10 ปี มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการศึกษา หรือด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 3 ศึกษานิเทศก์หรือครูผู้สอน จบการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป มีประสบการณ์เป็นครูผู้สอนในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อย่างน้อย 10 ปี มีความเชี่ยวชาญด้านการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะที่สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพ จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบประเมินความเหมาะสม (Propriety) และความเป็นไปได้ (Feasibility) ของร่างรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

2. แบบประเมินความเหมาะสม (Propriety) ของคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย หนองคาย เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการนำร่างรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีววิทยาลัยเทคนิคหนองคาย ที่จัดทำขึ้นส่งให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ของร่างรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีว วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย และแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีว วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยได้รับคืนและสมบูรณ์ จำนวน 9 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบและแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีว วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ระยะที่ 3 ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีว วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย ทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีว วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ถึง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567

แหล่งข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ปีการศึกษา 2566-2567 วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย สาขาวิชาช่างยนต์ สาขาวิชาช่างกลโรงงาน สาขาวิชาช่างไฟฟ้า สาขาวิชาโลจิสติกส์ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย จำนวน 587 คน กลุ่มที่ 2 ครูผู้สอน ได้แก่ ครูผู้สอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ปีการศึกษา 2566-2567 วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย ใน 4 สาขาวิชา ประกอบด้วย สาขาวิชาช่างยนต์ จำนวน 18 คน สาขาวิชาช่างไฟฟ้า จำนวน 15 คน สาขาวิชาช่างกลโรงงาน จำนวน 12 คน และสาขาวิชาโลจิสติกส์ จำนวน 5 คน รวม 50 คน กลุ่มที่ 3 ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย จำนวน 4 คน และกลุ่มที่ 4 ผู้แทนเครือข่ายความร่วมมือ จำนวน 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีว วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) แบบรายงานผลการดำเนินโครงการ จำนวน 4 โครงการ ได้แก่ (1) โครงการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะที่สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีว (2) โครงการพัฒนาสมรรถนะครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีว (3) โครงการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการเรียนรู้ ให้สามารถใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอบรมที่สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีว และ (4) โครงการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีว 2) แบบรายงานผลการเรียน 3) แบบรายงานผลการรับรองมาตรฐานอาชีว

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีว วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย จากรายงานผลการดำเนินโครงการ 4 โครงการ โดยผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนตั้งแต่เกณฑ์ผ่านที่ 2.00 ผลการรับรองมาตรฐานอาชีวของนักเรียนร้อยละ 80 ขึ้นไป และผลลัพธ์ของทุกโครงการใช้เกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป ถือว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ

ระยะที่ 4 ประเมินรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีว วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย

แหล่งข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ปีการศึกษา 2567 วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย สาขาวิชาช่างยนต์ สาขาวิชาช่างกลโรงงาน สาขาวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง สาขาวิชาโลจิสติกส์ จำนวนผู้เรียนทั้งสิ้น 587 คน ที่ผ่านการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีว วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย กลุ่มที่ 2 ครูผู้สอน สาขาวิชาช่างยนต์ สาขาวิชาช่างกลโรงงาน สาขาวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง สาขาวิชาโลจิสติกส์ รวมทั้งสิ้น 50 คน ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการใช้รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีว วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย กลุ่มที่ 3 ผู้แทนสถานประกอบการที่เป็นเครือข่ายความร่วมมือกับสาขาวิชา ประกอบด้วย สาขาวิชาช่างยนต์ สาขาวิชาช่างกลโรงงาน สาขาวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง สาขาวิชาโลจิสติกส์ รวมจำนวน 8 คน

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบประเมินความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษา ตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย จำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ ฉบับของนักเรียน จำนวน 10 ข้อ ฉบับของครู จำนวน 10 ข้อ และฉบับของผู้แทนสถานประกอบการ จำนวน 10 ข้อ ตามนิยามที่กำหนดขึ้น โดยสร้างเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert Scales) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด (ไพศาล วรคำ, 2564: 252)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย รายละเอียดดังนี้

1.1 สภาพปัญหาการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู โดยสรุปภาพรวมทุกองค์ประกอบมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.51, S.D.=0.20) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า สภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก ถึง มากที่สุด สามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ การประเมินและรับรองมาตรฐานอาชีพนักเรียน ($\bar{X}$ =4.62, S.D.=0.37) รองลงมา คือ นโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา ($\bar{X}$ =4.58, S.D.=0.19) และการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ ($\bar{X}$ =4.54, S.D.=0.25) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีสภาพปัญหาน้อยที่สุด คือ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการเรียนรู้ ($\bar{X}$ =4.43, S.D.=0.40)

1.2 แนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย เป็นกระบวนการดำเนินงานบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ ของวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 นโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา องค์ประกอบที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร องค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาครู องค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 5 การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ องค์ประกอบที่ 6 การพัฒนาสมรรถนะนักเรียน และองค์ประกอบที่ 7 การประเมินและรับรองมาตรฐานอาชีพนักเรียน ซึ่งการบริหารจัดการจะดำเนินภายใต้กระบวนการบริหารจัดการ 5 ขั้นตอน (1) การตระหนักรู้ในตนเองและองค์กร (2) การกำหนดเป้าหมาย (3) การวางแผน (4) การดำเนินการ (5) การประเมินและปรับปรุง และองค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ องค์ประกอบที่ 2 เป้าหมาย องค์ประกอบที่ 3 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการดำเนินงาน องค์ประกอบที่ 5 การวัดและประเมินผล และองค์ประกอบที่ 6 เงื่อนไขความสำเร็จ

2. ผลการพัฒนารูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย รายละเอียดดังนี้

2.1 ผลการยกร่างรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย

ผลการยืนยัน (ร่าง) รูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย โดยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย ผู้วิจัยปรับปรุงตามคำแนะนำเพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบดังนี้ คือ

องค์ประกอบที่ 1 หลักการ การบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ ของวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย มุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ได้รับการรับรองมาตรฐานอาชีพ

องค์ประกอบที่ 2 เป้าหมาย การบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ ของวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย มีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาได้รับการรับรองมาตรฐานอาชีพ อย่างน้อยร้อยละ 80

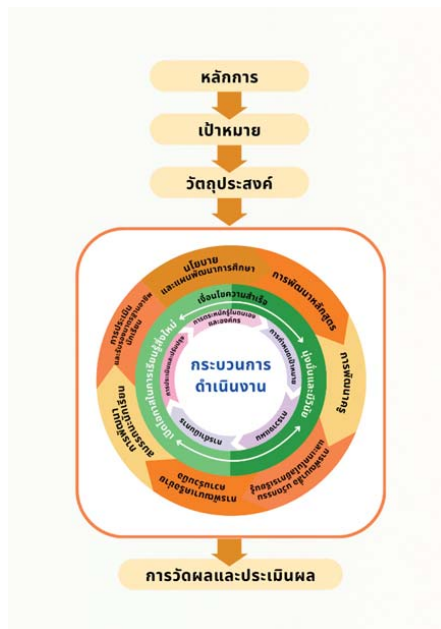
องค์ประกอบที่ 3 วัตถุประสงค์ (1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพ (2) เพื่อพัฒนาสมรรถนะครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพ (3) เพื่อพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี

การเรียนรู้ ให้สามารถใช้ในการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพ (4) เพื่อพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ ในการพัฒนาการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพ

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการดำเนินงาน กระบวนการดำเนินงานบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐาน อาชีพ ของวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 นโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา องค์ประกอบที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร องค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาครู องค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และ เทคโนโลยีการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 5 การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ องค์ประกอบที่ 6 การพัฒนาสมรรถนะนักเรียน และ องค์ประกอบที่ 7 การประเมินและรับรองมาตรฐานอาชีพนักเรียน ซึ่งการบริหารจัดการจะดำเนินภายใต้กระบวนการบริหาร จัดการ 5 ขั้นตอน คือ 1) การตระหนักรู้ในตนเองและองค์กร 2) การกำหนดเป้าหมาย 3) การวางแผน 4) การดำเนินการ 5) การประเมินและปรับปรุง กระบวนการบริหารจัดการสามารถออกแบบเป็นโครงการได้ 4 โครงการ คือ 1) โครงการพัฒนา หลักสูตรฐานสมรรถนะให้สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพ 2) โครงการพัฒนาสมรรถนะครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้อง กับมาตรฐานอาชีพ 3) โครงการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการเรียนรู้ ให้สามารถใช้ในการจัดการเรียนการสอนและ การฝึกอบรมที่สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพ 4) โครงการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาการจัดการศึกษาที่สอดคล้อง กับมาตรฐานอาชีพ

องค์ประกอบที่ 5 การวัดและประเมินผล การบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ ของวิทยาลัย เทคนิคหนองคาย มีการวัดและประเมินผลทั้งในระดับการดำเนินกิจกรรมโครงการ ตามวัตถุประสงค์ของโครงการและเป้าหมายของ การบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย โดยเกณฑ์การบรรลุเป้าหมายคือ นักเรียนได้รับ การรับรองคุณวุฒิวิชาชีพ หรือมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

องค์ประกอบที่ 6 เงื่อนไขความสำเร็จ (1) ผู้บริหาร และครู มีความมุ่งมั่น มีวินัยในการดำเนินงาน (2) ผู้บริหาร และครู เปิดโอกาสเรียนรู้สิ่งใหม่ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย

2.2 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ และความเหมาะสมคู่มือการใช้รูปแบบ การบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย ดังนี้

2.2.1 ผลการประเมินความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐาน อาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย โดยสรุปภาพรวมมีความเหมาะสมความอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.62$, $S.D.=0.25$) และ

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของ (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย โดยภาพรวม มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.61$, $S.D.=0.23$)

2.2.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ โดยสรุปภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.60$, $S.D.=0.20$)

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย

3.1 ผลการดำเนินโครงการในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย เป็นผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย ผ่านโครงการหลัก 4 โครงการ ดังนี้

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะที่สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพ พบว่า หลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพ จำนวน 8 หลักสูตร และได้รับการรับรองผลการพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร จากสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) จำนวน 2 สาขาวิชา ประกอบด้วย สาขาวิชาโลจิสติกส์ และสาขาวิชาช่างยนต์

โครงการที่ 2 โครงการพัฒนาสมรรถนะครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพ โดยมีเป้าหมายพัฒนาครูผู้สอนตามหลักสูตรที่สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพ จำนวน 28 คน ผลการดำเนินการพบว่า ครูผู้สอนได้รับการรับรองมาตรฐานอาชีพจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 89.28 สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้

โครงการที่ 3 โครงการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการเรียนรู้ให้สามารถใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการฝึกอบรมที่สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพ โดยมีเป้าหมายที่จะยกระดับสาขาวิชา 4 สาขาวิชา ขึ้นเป็นศูนย์ฝึกและศูนย์ทดสอบมาตรฐานอาชีพ ผลการดำเนินการพบว่า สามารถพัฒนาสาขาวิชาขึ้นเป็นศูนย์ฝึกและศูนย์ทดสอบมาตรฐานอาชีพ ได้ทั้งสิ้น 4 สาขาวิชา คิดเป็นร้อยละ 100.00

โครงการที่ 4 โครงการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพ โดยมีเป้าหมายพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือเพื่อรองรับการฝึกมาตรฐานอาชีพ จำนวน 8 แห่ง และสามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ 12 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 150.00

ผลจากการดำเนินโครงการทั้ง 4 โครงการ ทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานอาชีพ และเข้ารับการประเมินมาตรฐานอาชีพ จำนวน 135 คน ได้รับการรับรองมาตรฐานอาชีพ จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 92.60 สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนด (ร้อยละ 80) จึงสรุปได้ว่า รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย มีความตรง (Validity) เพราะให้ผลการดำเนินงานถูกต้องตรงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย

4.1 ผลการประเมินความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย ตามความคิดเห็นของนักเรียน โดยสรุปภาพรวมมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.61$, $S.D.=0.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด คือ นักเรียนมีความพร้อมในการเข้ารับการทดสอบมาตรฐานอาชีพ ($\bar{X}=4.84$, $S.D.=0.36$) ส่วนข้อที่ความเป็นประโยชน์น้อยที่สุด คือ นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานอาชีพ ($\bar{X}=4.51$, $S.D.=0.50$) และ นักเรียนรู้ว่าต้องพัฒนาทักษะด้านใดเพื่อให้ตรงตามมาตรฐานอาชีพ ($\bar{X}=4.51$, $S.D.=0.50$)

4.2 ผลการประเมินความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยสรุปภาพรวมมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.63$, $S.D.=0.14$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ความเป็นประโยชน์มากที่สุด คือ รูปแบบช่วยให้การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนเป็นไปอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพ ($\bar{X}=4.82$, $S.D.=0.39$) ส่วนข้อที่ความเป็นประโยชน์น้อยที่สุด คือ รูปแบบนี้ช่วยให้สถานศึกษามีความพร้อมในการจัดทดสอบมาตรฐานอาชีพสำหรับนักเรียนได้อย่างเป็นระบบ ($\bar{X}=4.46$, $S.D.=0.50$)

4.3 ผลการประเมินความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย ตามความคิดเห็นของผู้แทนสถานประกอบการ โดยสรุปภาพรวมมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

($\bar{X}=4.69$, $S.D.=0.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความเป็นประโยชน์มากที่สุด คือ การใช้รูปแบบนี้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานักเรียนที่พร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงานและตรงตามมาตรฐานอาชีพ ($\bar{X}=4.88$, $S.D.=0.35$) ส่วนข้อที่ความเป็นประโยชน์น้อยที่สุด คือ การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบนี้ช่วยให้ผู้แทนสถานประกอบการสามารถให้คำปรึกษาและแนะนํานักเรียนได้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน ($\bar{X}=4.50$, $S.D.=0.54$)

จากผลการศึกษาคุณภาพของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย จึงสรุปได้ว่า รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย มีความเหมาะสม (Appropriateness) ความเป็นไปได้ (Feasibility) และความเป็นประโยชน์ (Utility) อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความถูกต้อง (Accuracy) โดยพิจารณาจากผลการทดลองใช้รูปแบบ

อภิปรายผล

1. สภาพปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพของวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย โดยภาพรวมทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.51$, $S.D.=0.20$) ผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความท้าทายเชิงระบบของสถานศึกษาในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ตามเจตนารมณ์ของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ โดยเฉพาะบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบูรณาการนโยบาย แผนงาน และการปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมในระดับสถานศึกษา ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพต้องอาศัยกลไกการบริหารที่เชื่อมโยงตั้งแต่การวางแผนหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ ไปจนถึงการประเมินสมรรถนะของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า การประเมินและรับรองมาตรฐานอาชีพนักเรียนมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.62$, $S.D.=0.37$) ซึ่งมีนัยสำคัญต่อคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา เนื่องจากกระบวนการดังกล่าวเป็นกลไกหลักในการยืนยันสมรรถนะและความพร้อมของกำลังคนสู่ตลาดแรงงาน หากผู้เรียนไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานอาชีพอย่างเป็นทางการ ย่อมส่งผลต่อความเชื่อมั่นของสถานประกอบการ และลดโอกาสในการมีงานทำของผู้เรียนโดยตรง ผลการวิจัยในประเด็นนี้ สอดคล้องกับ Bünning et al. (2022) ที่ชี้ว่า การจัดการอาชีวศึกษาที่เน้นผลลัพธ์จำเป็นต้องเชื่อมโยงการศึกษาเข้ากับโลกอาชีพผ่านระบบการประเมินและรับรองสมรรถนะที่มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของแผนพัฒนาการศึกษา พ.ศ. 2560-2579 ที่มุ่งพัฒนากำลังคนให้มีทักษะสูงและได้รับการรับรองตามมาตรฐานอาชีพอย่างชัดเจน ในขณะเดียวกัน องค์ประกอบด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการเรียนรู้มีสภาพปัญหาในระดับต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับองค์ประกอบอื่น ($\bar{X}=4.43$, $S.D.=0.40$) แม้ว่าจะยังคงอยู่ในระดับสูง แต่สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพเชิงบริหารของสถานศึกษาในการใช้ทรัพยากรด้านเทคโนโลยีเป็นฐานสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) ที่เสนอให้สถานศึกษาใช้ความพร้อมด้านเทคโนโลยีเพื่อยกระดับสมรรถนะผู้เรียน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Yuliya et al. (2016) ที่ระบุว่า การพัฒนาอาชีวศึกษาให้สามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ ต้องมุ่งพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ควบคู่กับการส่งเสริมความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมและการสร้างภาพลักษณ์ของสถานศึกษา

สำหรับแนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพของวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย ซึ่งประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ และดำเนินการภายใต้กระบวนการบริหารจัดการ 5 ขั้นตอนนั้น สะท้อนบทบาทเชิงผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการออกแบบระบบบริหารที่ครอบคลุมตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน การติดตาม และการประเมินผล เพื่อมุ่งผลิกำลังคนที่มีสมรรถนะและได้รับการรับรองตามมาตรฐานอาชีพ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Cedefop (2018) ที่ชี้ว่าการบริหารจัดการอาชีวศึกษา โดยเฉพาะระบบการฝึกงานและการประเมินสมรรถนะ ต้องอาศัยความร่วมมือของหลายภาคส่วน จึงจะสามารถตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย

ผลการวิจัยในส่วนของการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพของวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย พบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 7 องค์ประกอบ และดำเนินการภายใต้กระบวนการบริหารจัดการ 5 ขั้นตอน ได้แก่ การตระหนักรู้ การกำหนดเป้าหมาย การวางแผน การดำเนินการ และการประเมินและปรับปรุง

ทั้งนี้ รูปแบบดังกล่าวสะท้อนถึงบทบาทเชิงผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการออกแบบระบบบริหารจัดการที่เชื่อมโยงนโยบายมาตรฐานอาชีพ และการปฏิบัติจริงในระดับสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีการกำหนดโครงการหลัก 4 โครงการเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนมาตรฐานอาชีพเข้าสู่การปฏิบัติในทุกมิติของการจัดการศึกษา ทั้งนี้ เนื่องจากกระบวนการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพของวิทยาลัยเทคนิคหนองคายได้รับการออกแบบอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาครูและบุคลากร การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา ส่งผลให้รูปแบบมีความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและสามารถนำไปใช้ได้จริงในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานอาชีพ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ International Labour Organization (2019) ซึ่งนำเสนอแนวทางการพัฒนาสถาบันอาชีวศึกษาต้นแบบ โดยเน้นการบริหารจัดการที่มีธรรมาภิบาลความโปร่งใส การจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ การพัฒนาครูและบุคลากร การส่งเสริมงานวิจัยและนวัตกรรม การสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการบริหารจัดการที่เป็นระบบและครอบคลุม เป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของการจัดอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ling (2021) ที่ศึกษาการปฏิรูประบบบริหารจัดการอาชีวศึกษาในประเทศจีน โดยชี้ให้เห็นว่าการบริหารจัดการอาชีวศึกษาที่มีประสิทธิภาพต้องครอบคลุมการปฏิรูปหลักสูตร การดำเนินการตามหลักสูตร การนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ การประเมินผล และการเพิ่มทรัพยากรสนับสนุนอย่างเป็นระบบ ตลอดจนสอดคล้องกับงานวิจัยของ Felestin et al. (2015) ที่พบว่า การนำระบบบริหารคุณภาพโดยรวมไปใช้ในสถานศึกษาอาชีวศึกษา จำเป็นต้องพัฒนาอย่างสมดุลทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน คุณภาพการพัฒนา คุณภาพครู คุณภาพระบบการสอบ และพื้นฐานทางวิชาการของสถานศึกษา ซึ่งล้วนเป็นองค์ประกอบที่ปรากฏอยู่ในรูปแบบการบริหารจัดการที่พัฒนาขึ้นในการวิจัยครั้งนี้

3. ผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย

ผลลัพธ์จากการนำรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพของวิทยาลัยเทคนิคหนองคายไปใช้อย่างเป็นระบบ โดยผ่านการขับเคลื่อนโครงการหลักทั้ง 4 โครงการ แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความตรงในเชิงการบรรลุเป้าหมาย เนื่องจากผลการดำเนินงานสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้อย่างมีนัยสำคัญ โดยนักเรียนที่เข้ารับการประเมินมาตรฐานอาชีพจำนวน 135 คน ได้รับการรับรองมาตรฐานอาชีพจำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 92.60 ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 80 ผลลัพธ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการบริหารจัดการเชิงระบบที่ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการกำกับ ทิศทาง ติดตาม และสนับสนุนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ เนื่องจาก รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพของวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย ได้บูรณาการกระบวนการบริหารจัดการตั้งแต่การวางแผนเชิงนโยบาย การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ การพัฒนาครูและบุคลากร การใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ ไปจนถึงการประเมินผลลัพธ์ของผู้เรียนตามมาตรฐานอาชีพอย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้การถ่ายทอดสมรรถนะสู่ผู้เรียนเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพและนำไปสู่การรับรองมาตรฐานอาชีพในระดับสูง ผลการวิจัยจึงเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ยืนยันความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น และสามารถยกระดับเป็นแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาที่มุ่งเน้นผลลัพธ์และสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพได้ ผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ European Training Foundation (2020) ที่เสนอกรอบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอาชีวศึกษา โดยเน้นองค์ประกอบหลัก ได้แก่ การบริหารจัดการสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน การพัฒนาหลักสูตร ทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรวัสดุ ตลอดจนระบบและกระบวนการด้านคุณภาพ ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่สะท้อนอยู่ในรูปแบบการบริหารจัดการของวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย และส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จของผู้เรียนในการผ่านการรับรองมาตรฐานอาชีพ นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จีรพัส บรมชาติ และคณะ (2566) ที่พัฒนารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพแบบไตรภาคี ซึ่งประกอบด้วยขั้นวิเคราะห์ ออกแบบ พัฒนา นำไปใช้ และประเมินผล แสดงให้เห็นว่าการจัดการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ด้านสมรรถนะ จำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมทุกขั้นตอน และมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการบริหารจัดการที่ผู้บริหารสถานศึกษานำมาใช้ในการขับเคลื่อนรูปแบบครั้งนี้

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย

ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพของวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย จากความคิดเห็นของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ นักเรียน ครูผู้สอน และเครือข่ายความร่วมมือ ถือเป็นข้อค้นพบที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการยืนยันคุณภาพและความน่าเชื่อถือของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ผลการประเมินสรุปได้ว่า รูปแบบมีคุณลักษณะสำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความตรง และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ารูปแบบดังกล่าวสามารถตอบสนองต่อบริบท พันธกิจ และความต้องการในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคหนองคายได้อย่างครอบคลุมและเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ เนื่องจากรูปแบบการบริหารจัดการที่พัฒนาขึ้นได้ถูกออกแบบบนพื้นฐานของสภาพปัญหาและความต้องการจริงของสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการบูรณาการนโยบาย มาตรฐานอาชีพ และการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ส่งผลให้รูปแบบมีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงภายใต้ทรัพยากรและเงื่อนไขที่มีอยู่ อีกทั้งยังให้ผลการดำเนินงานที่บรรลุเป้าหมายอย่างชัดเจน ดังปรากฏจากอัตราการรับรองมาตรฐานอาชีพของผู้เรียนที่สูงถึงร้อยละ 92.60 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ ผลการประเมินด้านความเป็นประโยชน์ที่อยู่ในระดับมากที่สุด ยังสะท้อนให้เห็นว่ารูปแบบสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการอาชีวศึกษาและยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การที่รูปแบบได้รับการยอมรับในระดับสูงจากนักเรียน ครูผู้สอน และเครือข่ายความร่วมมือ แสดงถึงความเชื่อมั่นร่วมกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการบริหารจัดการของสถานศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ผู้บริหารสามารถใช้เป็นฐานในการขยายผลและพัฒนานโยบายเชิงระบบต่อไป ผลการวิจัยในประเด็นนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Eisner (1976) ที่เสนอการตรวจสอบรูปแบบผ่านการประเมินโดยยึดผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมาย การประเมินแบบอิงเป้าหมาย และการประเมินแบบสนองตอบต่อปัญหาและความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งช่วยยืนยันว่ารูปแบบที่ได้รับการยอมรับจากผู้ใช้งานจริงในหลายมิติ ย่อมสะท้อนคุณภาพ และความเหมาะสมของรูปแบบอย่างแท้จริง นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมมาตร เอียดฉิม (2564) ที่พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท พบว่ารูปแบบที่ประกอบด้วยองค์ประกอบด้านหลักการ วัตถุประสงค์ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์ มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพของวิทยาลัยเทคนิคหนองคายในครั้งนี้อย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ระดับผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพเป็นกรอบเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษา โดยสร้างความเข้าใจและความตระหนักร่วมกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียผ่านการประชุม วางแผน และติดตามผลอย่างต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันและสามารถปรับปรุงการดำเนินงานระหว่างทางได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ระดับครูและบุคลากรทางการศึกษา สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะที่สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพ โดยพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีการเรียนรู้ และเทคนิคการสอนที่หลากหลาย ควบคู่กับการออกแบบการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ให้เป็นระบบและเชื่อมโยงกับการรับรองมาตรฐานอาชีพอย่างชัดเจน
3. ระดับผู้เรียน สถานศึกษาควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยเสริมสร้างความพร้อมของนักเรียนในการเข้ารับการทดสอบมาตรฐานอาชีพ พร้อมทั้งจัดให้มีการแนะแนวเส้นทางอาชีพ (Career Path) ให้แก่นักเรียนทุกสาขาวิชา เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ และสามารถวางแผนพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสม
4. ระดับเครือข่ายความร่วมมือและสถานประกอบการ สถานศึกษาควรใช้รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการ โดยเปิดโอกาสให้เครือข่ายมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา แนะนำ และสะท้อนความต้องการของตลาดแรงงานในทุกขั้นตอนของการจัดการศึกษา เพื่อให้การพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนสอดคล้องกับความต้องการจริงของภาคอุตสาหกรรม

5. ระดับการจัดระบบและทรัพยากรของสถานศึกษา สถานศึกษาควรกำหนดระบบการทดสอบและการรับรองมาตรฐานอาชีพให้มีความชัดเจน โดยจัดทำแผนการดำเนินงานของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จัดสรรทรัพยากรด้านเทคโนโลยีและวัสดุอุปกรณ์อย่างเพียงพอ รวมถึงดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ

6. ข้อควรระวังในการนำรูปแบบไปใช้และการขยายผล ในการนำรูปแบบไปใช้ สถานศึกษาควรศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบอย่างรอบด้านและปรับให้สอดคล้องกับบริบทของตนเอง โดยยึดกระบวนการขับเคลื่อน 5 ขั้นตอน ได้แก่ การตระหนักรู้ การกำหนดเป้าหมาย การวางแผน การดำเนินการ และการประเมินผลและปรับปรุง เพื่อให้การบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพเกิดความต่อเนื่อง ยั่งยืน และสามารถขยายผลไปยังสถานศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียงกันได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการศึกษาสภาพปัญหาในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย พบว่าองค์ประกอบที่มีความวิกฤตและมีสภาพปัญหาในระดับมากที่สุดอย่างชัดเจน คือ การประเมินและรับรองมาตรฐานอาชีพ ดังนั้น สถานศึกษาควรขยายการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพให้ครอบคลุมทุกสาขาวิชาอย่างเป็นระบบ เพื่อเพิ่มโอกาสให้นักเรียนได้รับการรับรองมาตรฐานอาชีพอย่างทั่วถึง อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพผู้เรียนและความเชื่อมั่นของสถานศึกษาในระดับเชิงระบบ

2. รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย ซึ่งประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ภายใต้กระบวนการบริหารจัดการ 5 ขั้นตอน ควรได้รับการนำไปศึกษาเปรียบเทียบกับแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียงกัน เพื่อสังเคราะห์เป็นกลยุทธ์หรือข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานอาชีพร่วมกันในระดับพื้นที่หรือระดับระบบ

3. จากการนำรูปแบบไปใช้จริงผ่านการขับเคลื่อนโครงการหลักทั้ง 4 โครงการ พบอัตราความสำเร็จในการรับรองมาตรฐานอาชีพของนักเรียนสูงถึงร้อยละ 92.60 ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม ควรมีการศึกษาต่อยอดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อนักเรียนที่ไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานอาชีพ รวมถึงแรงจูงใจและเงื่อนไขที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้ารับการทดสอบมาตรฐานอาชีพของนักเรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลเชิงลึกในการพัฒนามาตรการสนับสนุนและเพิ่มอัตราการรับรองมาตรฐานอาชีพในอนาคต

4. จากผลการประเมินความเป็นประโยชน์ของรูปแบบตามความคิดเห็นของนักเรียน พบว่าประเด็นที่มีระดับความเป็นประโยชน์น้อยที่สุด คือ ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานอาชีพ และการรับรู้ว่าจะพัฒนาทักษะด้านใดให้สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพ ดังนั้น ควรมีการศึกษาต่อยอดเกี่ยวกับรูปแบบหรือกลไกการแนะแนวอาชีพและการสื่อสารมาตรฐานอาชีพให้กับนักเรียน เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้และเตรียมความพร้อมสู่การเข้าสู่ตลาดแรงงานอย่างมีคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

- จิรพัศ บพมาตร์, พิลิฐ เมธาภักดิ์ และ ไพโรจน์ สติยากร. (2566). รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพแบบไตรภาคี. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 11(3), 1044-1055.
- งานวัดและประเมินผล วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย. (2565). *รายงานผลการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ประจำปีการศึกษา 2565*. วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย.
- ไพศาล วรคำ. (2564). *การวิจัยทางการศึกษา (Educational research)* (พิมพ์ครั้งที่ 11). ตักสิลาการพิมพ์.
- สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ. (2564). *มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ สาขาวิชาชีพไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์*. สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน).
- สมมาตร เอียดนิม. (2564). *การพัฒนาแบบการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท (อศ.กช.) โดยใช้อาชีพเป็นฐาน วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น*.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2560). *แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560-2579*. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580*. สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- Bünning, F., Spöttl, G., & Stolte, H. (Eds.). (2022). *Technical and vocational teacher education and training in international and development co-operation: Models, approaches and trends*. Springer.
- Cedefop. (2018). *European inventory on validation: 2018 update*. <https://www.cedefop.europa.eu/mt/country-reports/european-inventory-validation-2018-update>
- International Labour Organization. (2019). *Guidelines for Model TVET Institutions (MTIs)*. International Labour Organization.
- European Training Foundation. (2020). *Quality assurance in vocational education and training in Bosnia and Herzegovina*. European Training Foundation.
- Eisner, E. W. (1976). Education connoisseurship and criticism: Their form and function in education evaluation. *Journal of Aesthetic Education*, 10(3-4), 192-193.
- Felestin, F., & Triyono, M. B. (2015). The implementation of total quality management at vocational high schools in Indonesia. *REID (Research and Evaluation in Education)*, 1(1), 13-24.
- Ling, Y., Chung, S. J., & Wang, L. (2021). Research on the reform of management system of higher vocational education in China based on personality standard. *Current Psychology*, 42(2), 1225-1237.
- Yuliya L. Kamasheva¹, Galina S. Goloshumova, Aleksey Y. Goloshumov, Svetlana G. Kashina, Natalya B. Pugacheva, Zemfira M. Bolshakova, Nadezhda N. Tulkibaeva, & Fedor F. Timirov. (2016). Features of vocational education management in the region. *International Review of Management and Marketing*, 6(1), 155-159.